

Salaiset diplomaattiset asiakirjat

Leon Trotskin paljastamina

(SÄKENIEN SUOMENNOS)

(Jatk. edelliseen n:oon).

(True translation filed with the postmaster at Fitchburg, Mass., as required by the act of Oct. 6, 1917.)

Venäjän politiikka Rumaniaa kohtaan.

(Kenraali Polivanovin raportti (no. 240), koskeva Rumanian sotaan yhtymisen syitä ja äskeisiä tapauksia Rumanian rajalla marraskuun 7—20 päivinä 1916.)

Europan sodan puhkeamisen jälkeen Rumania on omaksunut puolueettoman kannan, joka hyvin useasti ja huomattavasti on kallistunut milloin tämän ja tuon sotivan valtaryhmän puolelle sotatoimien suunnan mukaisesti. Tämä perustui kahdelle päälaskelmalle; halulle ettei tultaisi liian myöhään osalliseksi Itävalta-Unkarin paloittelusta ja pyrkimykselle ansaita niin paljon kuin mahdollista sotaikäyvien maiden kustannuksella. Meidän menestyksemme Galitsiassa ja Bukovinassa 1914 ja vuoden 1915 alkupuolella, Lembergän ja Przenyślin valloitukset ja meidän etujoukkojemme ilmaantuminen Karpaatien toiselle puolelle, saattoivat kysymyksen Rumanian sotaan yhtymisestä ratkaisukohtaansa. Toukokuun lopulla samana vuotena kun meidän joukkojemme perääntyminen Galitsiasta ja Puolasta tapahtui ja Bukovinasta luovuttiin, niin mieliala Rumanian johtavissa piireissä muuttui sitä vastaavassa määrässä. Neuvottelut Rumanian sotaan yhtymisestä keskeytyivät itsestään.

Vuoden 1915 lopussa ja 1916 alussa, Serbian hävityksen ja Bulgarian sotaan yhtymisen jälkeen, Rumanian politiikka kallistui hyvin paljon meidän vihollisillemme suotuisaksi. Siinä aikana Rumanian hallitus teki kokonaisen sarjan hyvin edullisia kauopasopimuksia Itävalta-Unkarin ja Saksan kanssa. Tällainen tilanne pakotti meidän sotilas-, raha- ja kauppavirkailijoidemme osottamaan suurta varovaisuutta mikäli kysymyksessä oli sotatarpeiden ja mui-

den sellaisten tarveaineiden, jotka voivat joutua vihollistemme käsiin, Venäjältä Rumaniaan lähettäminen. Kenraali Brusilovin loistavasta hyökkäyksestä keväällä v. 1916 oli seurauksena se, että Rumanian puolueettomuus taas kallistui suosiollisesti liittolaisvalloille ja esille toi mahdollisuuden alkaa uudelleen keskeytyneet neuvottelut Rumanian sotaan yhtymisestä. On huomattava, että alussa kenraalistaapin päällikkö sotilailisista syistä piti Rumanian puolueettomuutta edullisempänä meille kuin sen aktiivista sotaan osanottamista. Myöhemmin kenraali Alexiev omaksui liittolaisten kannan, jotka katsoivat Rumanian sotaan yhtymistä ratkaisevana iskuna Itävalta-Unkaria kohtaan ja sodan päättymisen lähentäjänä.

Elokuussa v. 1916 Rumanian kanssa allekirjotettiin sotilaalliset ja poliittiset sopimukset, joissa sille luvattiin sellaisia aluelisäyksiä (Bukovina ja koko Transylvania), jotka ilmeisen selvästi olivat suuremmat kuin Rumanian osa sodassa, kun Rumania oli suostunut vain julistamaan sodan Itävalta-Unkaria vastaan ja rajoittanut sotatoimensa Transylvaniaan.

Tätä seuraavat tapaukset osottavat kuinka suuresti liittolaiset olivat erehtyneet ja kuinka he yliarvioivat Rumanian sotaan yhtymisen. Onnettomuuden pelon alaisuudessa Rumaniaa itsessään kehittyi virtauksia, jotka vastustivat sodan jatkamista ja tekivät pikaisen rauhan, yksinpä erikoisrauhankin päämääränsä. Rumanian osalle langennut onnettomuus on luonnollinen seuraus täydellisestä sotaan varustautuneisuudettomuudesta Britannian kaksinaamaisen politiikan valitessa. Rumanian helposti saadut voitot v. 1913 ja sen diplomaattinen menestys Balkanin sodan jälkeen saattoivat hovin ja hallituksen lioittelemaan omaa merkitystään. Rumanialaiset suuresti yliarvioivat itsensä poliittisesti ja sotilaallisesti ja nyt saavat kokea katkeraa pettymystä.

Venäjän etujen kannalta asioita katsoessamme meidän on otettava huomioon seuraavat näkökohdat tutkiessamme nykyistä tilannetta Rumanian. Jos asiat olisivat kehittyneet sillä tavalla, että vuoden 1916 sopimus Rumanian kanssa olisi täydellisesti toteutunut, silloin Balkanille olisi noussut voimakas valtio, johon olisi sisältynyt Moldavia, Wallachia, Dobrudja (nykyinen Rumania) ja Transylvania, jossa olisi ollut 13,000,000 asukasta. Tulevaisuudessa tämä valtio tuskin olisi voinut olla ystävällinen Venäjää kohtaan ja se ei olisi voinut luopua unelmistaan toteuttaa kansalliset unelmansa Bessarabiassa ja Balkanilla (sic.) Tästä seurauksena Rumanian suurvaltasuunnitelmien sorminen ei ole erikoisen vastakkainen Venäjän eduille. Meidän täytyy käyttää hyväksemme tätä tilannetta niin kauan kuin mahdollista, lujitaksemme niitä pakollisia siteitä, jotka yhdistävät Venäjän Rumanian kanssa. Meidän menestyksemme Rumanian rintamalla ovat meille erikoisen suuresta merkityksestä ainoana mahdollisuutena kerta kaikkiaan ratkaista meidän halujemme mukaisesti Konstantinopolia ja salmia koskeva kysymys. Rumanian nykyiset tapaukset ovat kokonaan muuttaneet vuoden 1916 sopimuksen perustuksetkin. Sen kohtalaisen sotilaallisen tuen asemasta, jonka Venäjä sitoutui hankkimaan Dobrudjaan, sen oli asetettava venäläisiä joukkoja puolustamaan Rumanian alueita joka puolelta. Tämä sotilaallinen apu Venäjän puolelta on saavuttanut sellaisen laajuuden, että luvutut aluekorvaukset, jotka määrätellään sopimuksessa vastapalvelukseksi Rumanian sotaan yhtymisestä, epäilemättä täytyy alistaa tarkistettavaksi.

Polivanov.

Saksan politiikka Venäjällä.

(Bernissä olevan Venäjän asiain hoitajan salainen sähkösanoma lokakuun 17 päiväältä, 1917, no. 815).

Vaikutusvaltainen englantilais-juutalainen rahamies, joka otti osaa mainittuun konferenssiin (rahamiesten neuvotteluun tehdä rauha Venäjän kustannuksella) selitti, että Saksan päämäärä on edistää hajaantumispolitiikkaa Venäjällä niin paljon kuin mahdollista tarkotuksella hajoitaa se pieniksi valtioiksi. Sak-

salle tulee olemaan helpompi tehdä kauppasopimuksia heikompien valtioiden (Liivinmaan, Kuurinmaan y. m.) kanssa. Venäjän yhtenäisyyden ylläpitäminen merkitsee samaa kuin jättää se liittolaisten taloudelliseksi vaikutuspiiriksi, joka ylinnä kaiken olisi edullinen Amerikalle. Englannille venäläiset markkinat eivät ole erikoisesta merkityksestä, koska Englanti käy enemmän siirtomaa- ja merikauppaa. Siksipä Venäjän hajottaminen pieniksi valtioiksi näyttää Englannille hyväksyttävältä sitaakin suuremmalla syyllä, koska Englanti, Venäjän heikonnuttua, saisi vapaat kädet Aasiassa. Pieniin valtioihin hajoitettulla Venäjällä Saksan teollisuus ja kauppa löytää toimialaa pitkiksi ajoiksi. Amerikan kilpailu Saksan kanssa Venäjän markkinoilla olisi vieläkin edullisempi Englannille kuin yhden tai toisen vallan yksinomaisen vaikutus niillä. Minun tiedonantajani sanoista voidaan päätää, että juuri nämä esitykset olivat perusteina mielipiteiden vaihtoon saksalaisten kanssa konferenssissa elo- ja syyskuulla. Varmuudella voidaan otaksua, että kansainvälisen rahamieskliin englantilaiset, ranskalaiset ja saksalaiset haaraosastot ovat myös tehneet poliittisen sopimuksen tässä ymmärryksessä. Ei ole olemassa minkäänlaisia todistuksia siitä, että liittolaismaiden diplomaattiset edustajat olisivat ottaneet osaa konferenssiin ja on kokonaan kysymyksen ulkopuolella, että Madam Andrus olisi ottanut osaa niihin, mutta heillä on voinut olla osansa niissä monissa erilaisissa toimenpiteissä, joiden tarkoituksena oli kääntää huomia pois tästä konferenssista.

Branting-juttu.

(Tukholmassa olleen lähettilään salainen sähkösanoma elokuun 5—18 päiväiltä 1917, no. 445.)

(Henkilökohtainen.)

Branting, joka ensin oli hyvin lauantunut sen tilanteen johdosta, joka syntyi siitä kuin liittolaiset kieltäytyivät antamasta passeja sosialisteille, on vähitellen alkanut tyyntyä. Hän eilen hyvin salaisessa ja uskotussa keskustelussa tulkitsi mielipiteensä seuraavalla tavalla, jonka minä jäljennän sanamukaisesti siten kun se minulle kerrottiin: "Eilei Kerenski hylkää konferenssiaja-

tusta, niin julistakoon hän, ettei se tällä kertaa ole suotava. Hollantilais-skandinaivialainen valiokunta on pakoitettu alistumaan."

Jos te katsotte tarpeelliseksi käyttää hyväksenne niitä tietoja, minä

mitä vilpittömimmin pyydän teitä pitämään niiden lähteen salassa. eikä vahingoittaa Brantingia ja hävittää arvokasta tiedonlähdetä.

Z. Gulkevitch.
Lähettiläs Tukholmassa.

